

Brüssel, 5. juuni 2025
(OR. en)

9840/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0154 (NLE)

SOC 354
EMPL 224
ECOFIN 683
EDUC 198

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	4. juuni 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 230 final.

Lisatud: COM(2025) 230 final

Brüssel, 4.6.2025
COM(2025) 230 final

2025/0154 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

SELETUSKIRI

Euroopa Liidu toimimise lepingus on nõutud, et liikmesriigid käsitlevad oma majanduspoliitikat ja edendavad tööhõivet ühise huvi küsimusena ning kooskõlastavad oma tegevust nõukogus. Nõukogu peab vastu võtma tööhõivesuunised (artikkel 148) ning need peavad olema kooskõlas majanduspoliitika üldsuunistega (artikkel 121).

Kui majanduspoliitika üldsuunised kehtivad kogu aeg, siis tööhõivesuuniseid tuleb igal aastal uuendada. Mõlemad suunised võeti vastu korraga 2010. aastal ja see koondpakett on aluseks strateegiale „Euroopa 2020“. 2015. aastal võeti vastu muudetud koondsuunised. Tööhõivesuuniste puhul on alates 2018. aastast välja kujunenud tava, et täielik ajakohastamine, mis hõlmab nii põhjendusi kui ka suuniseid, toimub üle aasta ning vahepealsel aastal ajakohastatakse põhjendusi ja jäetakse suunised muutmata (nn osaline uuendamine). Pärast osalist uuendamist 2023. aastal, kui põhjendusi kohandati, et kajastada ELi uusi peamisi ja riiklikke tööhõive, oskustealaseid ja vaesuse vähendamise eesmärke ning hiljutisi algatusi, ajakohastati tööhõivesuuniseid 2024. aastal täielikult. Ajakohastatud suunistes lisati viited 2030. aasta riiklikele eesmärkidele (lisaks ELi peamistele eesmärkidele), pöörati suuremat tähelepanu tehnoloogia arengust ja tehisaru kasutamisest tulenevale mõjule, pandi suuremat rõhku tööjõupuuduse ja oskuste nappuse probleemile ning osutati kolmandatest riikidest pärit seaduslikule rändele kui võimalusele tuua ELi tööturule lisaks oma spetsialistidele rohkem muude riikide spetsialiste. Nagu varasematelgi aastatel, kajastati 2024. aasta tekstis ka hiljutisi olulisi poliitilisi algatusi, näiteks platvormitöö, sotsiaalmajanduse ja taskukohase eluaseme teemalisi algatusi. Sel aastal ajakohastatakse põhjendusi, et lisada rohkem elemente, mis on seotud i) muutustega geopoliitilises kontekstis (sealhulgas kaubanduspoliitilised pinged); ii) oskuste liidu algatusega; iii) konkurentsivõimega (konkurentsivõime kompassi kontekstis) ning iv) ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega (arvestades, et sotsiaalse lähenemise raamistikku on rakendatud kaks aastat ja see on täielikult integreeritud ELi majandusjuhtimise raamistikku).

Tööhõivesuunised on koos majanduspoliitika üldsuunistega esitatud nõukogu otsusena liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (koondsuuniste II osa) ning need moodustavad eri valdkondi käsitlevate riigipõhiste soovitude aluse.

Muudetud tööhõivesuunised on järgmised.

Suunis 5. Tööjõunõudluse suurendamine

Suunis 6. Tööjõupakkumise edendamine ning parem juurdepääs tööhõivele ja elukestvatele oskuste ja pädevuste omandamisele

Suunis 7. Tööturgude toimimise parandamine ja sotsiaaldialoogi tulemuslikumaks muutmine

Suunis 8. Kõigi jaoks võrdsete võimaluste edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 148 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust³

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriigid ja liit peavad tegutsema kooskõlastatud tööhõivestrategia väljatöötamise nimel ning eelkõige kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning kaasavate, vastupidavate, tulevikku suunatud ja majanduse arengule reageerivate tööturgude edendamise huvides, et täita Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsutama tööhõive edendamist ühise huvi küsimusena ja oma sellealase tegevuse nõukogus kooskõlastama.
- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja sotsiaalkaitset, seisma naiste ja meeste võrddõiguslikkuse, põlvkondade solidaarsuse ning lapse õiguste kaitse eest, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 3. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 9 peab liit oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel arvesse võtma kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalkaitse tagamise, sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse, koolituse ja inimeste tervise kaitse kõrge tasemega seotud nõudeid.
- (3) Kooskõlas ELi toimimise lepinguga on liit välja töötanud majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise vahendid ning neid rakendanud. Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mis on esitatud nõukogu otsuse (EL) 2024/3134⁴ lisas (edaspidi „tööhõivesuunised“), ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika

¹ 2025. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

² 2025. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

³ 2025. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁴ Nõukogu 2. detsembri 2024. aasta otsus (EL) 2024/3134 liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L, 2024/3134, 13.12.2024).

üldsuunised, mis on esitatud nõukogu soovitus (EL) 2015/1184,⁵ on osa neist vahenditest ja moodustavad koondsuunised. Tööhõivesuuniste alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide omavahelist sõltuvust. Sellest tulenevad liidu ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikameetmed ja reformid moodustavad üldiste kestliku majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika meetmete hea kombinatsiooni, mis peaks tekitama positiivse ülekanduva mõju tööturgudele ja ühiskonnale laiemalt, tugevdama majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet, aitama lahendada keskpika perspektiivi ja pikaajalisi probleeme, sh vajadust tugevdada konkurentsivõimet, üleilmse kaubanduspoliitika ebakindlusega seonduvaid probleeme ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja mõju laiemas geopoliitilises kontekstis.

- (4) Selleks et edendada majandusarengut ja sotsiaalset progressi ja toetada ülespoole suunatud lähenemist ning rohe- ja digipööret, tugevdada liidu tööstusbaasi, tootlikkust ja konkurentsivõimet, tulla toime demograafiliste probleemidega ning saavutada liidus kaasavad ja vastupidavad tööturud, peaksid liikmesriigid tegelema tööjõupuuduse ja oskuste nappuse probleemi lahendamisega ja tagama kvaliteetsed töökohad ning kvaliteetse ja kaasava hariduse ja koolituse kõigi jaoks, viies oma tegevuse kooskõlla oskuste liidu põhimõtetega⁶ ja pöörates põhioskuste tegevuskava alusel erilist tähelepanu põhioskuste parandamisele ning tööturu jaoks vajalike oskuste, sealhulgas digi- ja roheliste oskuste parandamisele, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate õpilaste ja täiskasvanute seas. Liikmesriigid peaksid samuti edendama haridust ja koolitust matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria (MATI) valdkonnas MATI-hariduse strateegilise kava raames, tugevdama tulevikku suunatud kutseharidust ja -õpet ning elukestvat täiendus- ja ümberõpet, seadma eesmärgiks kaasavad haridussüsteemid, samuti peaksid nad tagama aktiivse tööturupoliitika hea toimimise ning paremad töötingimused ja karjäärivõimalused, austades samal ajal sotsiaalpartnerite rolli ja sõltumatust. Nagu on märgitud rohepööret ja kestlikku arengut toetavat õpet käsitlevas soovitus, võib hariduse ja koolituse mõõtme süstemaatiline lõimimine teistesse rohepöördega seotud poliitikameetmetesse toetada nende poliitikameetmete rakendamist. Nende aspektide tugevdamine on eriti oluline liidu vähem arenenud piirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade jaoks, kus vajadused on kõige suuremad. Tööjõupuuduse ja oskuste nappuse leevendamiseks saab veelgi edendada töötajate ja õppijate ELi-sisest õiglast liikuvust ning kutsuda siia rohkem väljastpoolt liitu tulevaid spetsialiste ja hoida neid siinsel tööturul. Lisaks tuleks tugevdada haridus- ja koolitussüsteemide ja tööturu vahelisi seoseid ning valideerida ja tunnustada mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- (5) Tööhõivesuunised on kooskõlas liidu majandusjuhtimise uue raamistikuga, mis jõustus 30. aprillil 2024,⁷ kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sealhulgas järgmistega: nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus,⁸ 29.

⁵ Nõukogu 14. juuli 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1184 liikmesriikide ja Euroopa Liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta (ELT L 192, 18.7.2015, lk 27).

⁶ Komisjoni 5. märtsi 2025. aasta teatis „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁸ Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).

novembri 2021. aasta soovitus,⁹ 5. aprilli 2022. aasta soovitus,¹⁰ 16. juuni 2022. aasta soovitus,¹¹ 28. novembri 2022. aasta soovitus,¹² 8. detsembri 2022. aasta soovitus,¹³ 30. jaanuari 2023. aasta soovitus,¹⁴ 12. juuni 2023. aasta soovitus¹⁵ ja 27. novembri 2023. aasta soovitus,¹⁶ komisjoni soovitus (EL) 2021/402,¹⁷ nõukogu 26. veebruari 2021. aasta resolutsioon,¹⁸ järgmised komisjoni teatised: 9. detsembri 2021. aasta teatis „Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava“, 30. septembri 2020. aasta teatis „Digiõppe tegevuskava (2021–2027)“, 3. märtsi 2021. aasta teatis „Võrdõiguslikkuse liit. Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“, 7. septembri 2022. aasta teatis Euroopa hooldusstrateegia kohta, 1. veebruari 2023. aasta teatis „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“, 25. jaanuari 2023. aasta teatis sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus, 11. oktoobri 2023. aasta teatis „Demograafilised muutused Euroopas: poliitikavahendid“, 28. septembri 2022. aasta teatis liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parema hindamise kohta, 20. märtsi 2024. aasta teatis „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: tegevuskava“ ja 5. märtsi 2025. aasta teatis „Oskuste liit“, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused (EL) 2021/2316¹⁹ ja (EL)

-
- ⁹ Nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks (ELT C 504, 14.12.2021, lk 21).
- ¹⁰ Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).
- ¹¹ Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepöõret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 1); nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikrokvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklike õppekontosid (ELT C 243, 27.6.2022, lk 26) ning nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).
- ¹² Nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb õpiedu saavutamise teid ning millega asendatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta (ELT C 469, 9.12.2022, lk 1).
- ¹³ Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1), ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1).
- ¹⁴ Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).
- ¹⁵ Nõukogu 12. juuni 2023. aasta soovitus sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus (ELT C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).
- ¹⁶ Nõukogu 27. novembri 2023. aasta soovitus sotsiaalmajanduse raamtingimuste väljatöötamise kohta (ELT C, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).
- ¹⁷ Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021, lk 1).
- ¹⁸ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).
- ¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2316 Euroopa noorte aasta (2022) kohta (ELT L 462, 28.12.2021, lk 1).

2023/936²⁰ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid (EL) 2022/2041,²¹ (EL) 2022/2381,²² (EL) 2023/970²³ ja (EL) 2024/2831²⁴).

- (6) Euroopa poolaasta koondab ühte raamistikku eri vahendid, mida kasutatakse liidu majandus- ja tööhõivepoliitika terviklikuks ja mitmepoolseks koordineerimiseks ning järelevalveks. Euroopa poolaasta on kooskõlas konkurentsivõime kompassiga, millega on loodud raamistik konkurentsivõime suurendamiseks seeläbi, et kaotatakse innovatsioonilõhe, vähendatakse majanduse süsinikuheidet ja liigset sõltuvust ning tugevdatakse julgeolekut. Konkurentsivõime kompassis on sätestatud horisontaalsed tagatised, mis hõlmavad oskusi, kvaliteetseid töökohti ja sotsiaalset õiglust. Euroopa poolaasta raames arvestatakse ka põhimõtteid, mis on esitatud 2017. aasta novembris Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas²⁵ ja selle seirevahendiks olevas sotsiaalvaldkonna tulemustabelis, mis võimaldab analüüsida ka ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega kaasnevaid riske ja proovikive liidus ning millega tagatakse sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmade tõhus kaasamine. Euroopa poolaasta kaudu toetatakse ka ÜRO seatud kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Liidu ja liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika peaks käima käsikäes liidu õiglase üleminekuga kliimanetraalsele, keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele ning parandama konkurentsivõimet ja tootlikkust, tagama adekvaatsed töötingimused, edendama innovatsiooni, demokraatiat tööl, sotsiaaldialoogi, sotsiaalset õiglust, võrdseid võimalusi ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, samuti peaks see võitlema ebavõrdsuse ja piirkondlike erinevuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu.
- (7) Liidu majandust ja ühiskonda on põhjalikult ümber kujundamas kliimamuutused ja muud keskkonnaga seotud probleemid, vajadus tagada õiglane rohepööre, energiasõltumatus, nullnetotööstuse suurem konkurentsivõime ja tehnoloogiline suveräänsus ning vajadus suurendada kaitsekulutusi ja tagada Euroopa avatud strateegiline autonoomia. Samuti avaldavad liidu majandusele ja ühiskonnale mõju digitaliseerimine, sealhulgas tehisaru arendamine, algoritmiline juhtimine, platvormimajandus, kaugtöö ja demograafilised muutused. Liit ja selle liikmesriigid peavad tegema koostööd, et nende struktuursete suundumustega tulemuslikult ja ennetavalt tegeleda ning vajaduse korral olemasolevaid süsteeme kohandada, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude tihedat vastastikust sõltuvust; samuti tuleb kohandada nende süsteemidega seotud poliitikat. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta koordineeritud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu majandusjuhtimise

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta otsus (EL) 2023/936 Euroopa oskusteaasta kohta (ELT L 125, 11.5.2023, lk 1).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/2831 platvormitöö tingimuste parandamise kohta (ELT L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

²⁵ Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (ELT C 428, 13.12.2017, lk 10).

sätetega, samal ajal tunnustades sotsiaalpartnerite rolli ning võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Selliste poliitikameetmetega tuleks hoogustada kestlikke investeeringuid kõikides liidu piirkondades ning neis tuleks kajastada uuendatud kohustust viia ellu asjakohaselt järjestatud reformid ja investeeringud, mis suurendavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, oskuste omandamist, kvaliteetsete töökohtade edendamist, tootlikkust, konkurentsivõimet, õiglaseid töötingimusi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, vastupanuvõimet ning eelarvepoliitiliste kohustuste täitmist. Toetust tuleks anda olemasolevatest liidu rahastamisprogrammidest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241²⁶ loodud taaste- ja vastupidavusrahastust ning ühtekuuluvuspoliitika fondidest, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1057²⁷ loodud Euroopa Sotsiaalfond+ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058²⁸ reguleeritud Euroopa Regionaalarengu Fond, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/955²⁹ loodud kliimameetmete sotsiaalfond ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056³⁰ loodud Õiglase Ülemineku Fond. Poliitikameetmed peaksid ühendama pakkumise ja nõudlusega seotud meetmed ning samal ajal tuleks arvesse võtta nende meetmete majanduslikku, keskkonna- ja tööhõivealast ning sotsiaalset mõju.

- (8) Euroopa sotsiaalõiguste sambas on esitatud kaksikümmend põhimõtet ja õigust, mis toetavad hästi toimivaid ja õiglaseid tööturges ja sotsiaalhoolekande süsteeme ning on jaotatud kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus. Need põhimõtted ja õigused on liidu strateegia suunanäitajad ning tagavad, et kliimaneutraalsusele, keskkonnasäästlikkusele ja digitaliseerimisele üleminek ning demograafiliste muutuste mõju on sotsiaalselt õiglane ja säilib territoriaalne ühtekuuluvus. Euroopa sotsiaalõiguste sammas koos selle juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga on suunis, mille alusel jälgida Euroopa poolaasta raames liikmesriikide tööhõive- ja sotsiaalnäitajaid ja töötajate omandatud oskusi, sealhulgas ülespoole suunatud majandusliku ja sotsiaalse lähenemise edusamme liidus, edendada riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi reforme ja investeeringuid ning sobitada tänapäeva majanduses kokku sotsiaal- ja turuküsimused, sealhulgas sotsiaalmajanduse edendamise kaudu. Komisjon esitas 4. märtsil 2021 Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava (edaspidi „tegevuskava“), mis sisaldab 2030. aastaks seatud kaugelevaatavaid, ent realistlikke liidu peamisi eesmärke tööhõive valdkonnas (vähemalt 78 % elanikkonnast vanuses 20–64 peaks töötama), oskuste alal (vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest peaks igal aastal mõnel koolitusel osalema) ning vaesuse vähendamise alal (vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riskiga inimesi peaks olema vähemalt 15 miljonit vähem, sealhulgas viis miljonit last) (edaspidi „liidu 2030. aasta

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT L 130, 16.5.2023, lk 1–51).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).

peamised eesmärgid“) ja täiendavaid alleesmärke ning läbivaadatud sotsiaalvaldkonna tulemustabelit.

- (9) Nagu riigipead ja valitsusjuhid 8. mail 2021 Porto sotsiaaltippkohtumisel kinnitasid, tugevdab Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine liidu püüdlusi õiglase digi- ja rohepöörde suunas, aitab saavutada ülespoole suunatud sotsiaalset ja majanduslikku lähenemist ning lahendada demograafilisi probleeme. Riigipead ja valitsusjuhid rõhutasid, et suure konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse keskmes on sotsiaalne mõõde, sotsiaaldialoog ja sotsiaalpartnerite aktiivne kaasamine, ning avaldasid heameelt uute liidu peamiste eesmärkide üle. Nad kinnitasid oma kindlameelsust jätkata Euroopa sotsiaalõiguste samba süvendatud rakendamist liidu ja liikmesriikide tasandil, nagu on ette nähtud Euroopa Ülemkogu strateegilises tegevuskavas 2019–2024, võttes igakülgset arvesse vastavat pädevust ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lõpetuseks toonitasid nad, kui oluline on tähelepanelikult jälgida – sealhulgas kõrgeimal tasandil – edusamme, mida tehakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja 2030. aastaks seatud liidu peamiste eesmärkide rakendamise suunas.
- (10) Riigipead ja valitsusjuhid toetasid Porto sotsiaaltippkohtumisel ja Euroopa Ülemkogu 2021. aasta juunis toimunud kohtumisel liidu 2030. aasta peamisi eesmärke. Need aitavad koos poliitika koordineerimise raamistiku juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga jälgida Euroopa poolaasta raames Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtud edusamme. Lisaks sellele kutsuti Porto sotsiaaltippkohtumisel liikmesriike üles seadma kaugelevaatavaid riiklikke eesmärke, mis peaksid iga liikmesriigi lähtepositsiooni asjakohaselt arvesse võttes andma piisava panuse liidu 2030. aasta peamiste eesmärkide saavutamisse. Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist ning edusamme liidu 2030. aasta peamiste eesmärkide ja riiklike eesmärkide saavutamisel jälgitakse nõukogu poolt 2025. aasta märtsis vastu võetud ühises tööhõivearuandes (edaspidi „2025. aasta ühine tööhõivearuanne“) ning neid tulemusi kajastatakse Euroopa poolaasta seirevahendites. Alates 2024. aastast sisaldab ühine tööhõivearuanne kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise võimalike riskide esimese etapi riigianalüüsi, milles tehakse kindlaks liikmesriigid, kus esineb võimalikke riske, mida tuleb põhjalikumalt analüüsida teise etapi analüüsi käigus. 2025. aasta ühises tööhõivearuandes tehti esialgu kindlaks 10 liikmesriiki ja põhjalikuma analüüsi järeldused näitasid, et neist kolme puhul leidsid üldised probleemid kinnitust.
- (11) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse mõistis Euroopa Ülemkogu oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa tegevuse, mille eesmärk on õõnestada Euroopa ja üleilmset julgeolekut ja stabiilsust, ning väljendas solidaarsust Ukraina rahvaga, rõhutades, et Venemaa rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid. Praeguses olukorras pakub nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382³¹ antud ja nõukogu rakendusotsusega (EL) 2024/1836³² pikendatud ajutine kaitse liidus abi Ukrainast põgenenud inimestele ning annab neile kogu liidus miinimumõigused, mis tagavad piisava kaitse. Liidu tööturul osaledes saavad Ukrainast põgenenud isikud

³¹ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

³² Nõukogu 25. juuni 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1836, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset (ELT L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/20234/1836/oj).

jätkuvalt aidata tugevdada liidu majandust ning toetada oma koduriiki ja rahvast. Tulevikus võivad omandatud kogemused ja oskused aidata kaasa Ukraina ülesehitamisele. Saatjata laste ja teismeliste puhul annab ajutine kaitse õiguse seaduslikule eestkostele ning juurdepääsu haridusele ja lapsehoiule. Liikmesriigid peaksid jätkama sotsiaalpartnerite kaasamist selliste poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse, mille eesmärk on tegeleda tööhõive ja oskuste valdkonna probleemidega, sealhulgas Ukrainast põgenenud isikute omandatud kvalifikatsioonide tunnustamisega. Sotsiaalpartneritel on oluline roll, et leevendada sõja mõju tööhõive ja tootmise säilitamise kaudu.

- (12) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigisiseseid sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste pidamise tavasid ning austada sotsiaalpartnerite sõltumatust, eesmärgiga tagada õiglane palk, mis võimaldab inimväärsel elatustaset, sh pensionile jäädes, ja kestlikku majanduskasvu ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Sellised reformid peaksid võimaldama põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tegureid, sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade edendamist, õiglasi töötingimusi, demokraatiat tööl, soolist võrdõiguslikkust, palgavaesuse ennetamist ja vähendamist, kvaliteetset haridust, koolitust ja kvaliteetseid oskusi, rahvatervist, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust, demograafilisi muutusi ja lisapensionide süsteemi edendamist ning reaaltulu. 2024. aasta Val Duchesse'i tippkohtumisel kinnitati taas sotsiaaldialoogi tähtsust töömaailma probleemide, sealhulgas tööjõupuuduse ja oskuste nappusega seotud probleemide lahendamisel, samuti tehti seda 2025. aasta märtsis allkirjastatud Euroopa sotsiaaldialoogi paktis.
- (13) Taaste- ja vastupidavusraha ja muudest liidu fondidest toetatakse liikmesriike selliste reformide ja investeeringute tegemisel, mis on liidu prioriteetidega kooskõlas ning muudavad liidu majanduse ja ühiskonna kestlikumaks, vastupidavamaks ning rohe- ja digipöördeks paremini ettevalmistatuks. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on veelgi süvendanud olemasolevaid sotsiaal-majanduslikke probleeme, sealhulgas tekitanud energiaostuvõimetust kõrgemate energiahindade tõttu, samal ajal ohustab üleilmse kaubanduse ebakindlus ja üldisest geopoliitilisest kontekstist tulenev olukord majanduskasvu. Liikmesriigid ja liit peaksid jätkuvalt tagama sotsiaalse, tööhõivealase ja majandusliku mõju leevendamise ning üleminekute sotsiaalse õigluse, võttes samuti arvesse asjaolu, et suurem avatud strateegiline autonoomia ja kiirem rohepööre aitavad vähendada sõltuvust energia ja muude strateegiliste toodete ja tehnoloogiate impordist. Väga oluline on tugevdada vastupanuvõimet ning püüelda kaasava ühiskonna poole, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonna elus ja majanduses aktiivselt osaleda.
- (14) Aktiivse tööturupoliitika valdkonnas on vaja sidusat meetmepaketti, mis koosneb ajutistest ja sihipärastest värbamise ja töökohavahetuse stiimulitest, oskuste poliitikast, sealhulgas rohepöõret ja kestlikku arengut toetava õppe meetmetest, samuti paindlikest pensionile jäämise võimalustest ning kuhu alla kuuluvad sihipärased, tõhusad ja kohanemisvõimelised tööturuasutused. Meetmepaketti on vaja selleks, et toetada tööturustaatuste vahelisi üleminekuid ja kasutada täielikult ära tööturu seni kasutamata potentsiaali, samuti on meetmed kooskõlas aktiivse kaasamise lähenemisviisiga ning neis võetakse arvesse rohe- ja digipöõret, nagu on muu hulgas rõhutatud 2024. aastal vastu võetud La Hulpe'i deklaratsioonis Euroopa

sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta³³. Tagada tuleks nõuetekohased töötingimused, sealhulgas töertervishoid ja tööohutus, ning töötajate füüsiline ja vaimne tervis.

- (15) Tuleks võidelda igasuguses vormis diskrimineerimise vastu, tagada sooline võrdõiguslikkus ja toetada tööturul alaesindatud rühmade tööhõivet. Kõigile tuleks tagada võrdne juurdepääs ja võrdsed võimalused ning eelkõige tuleks vähendada laste, puuetega inimeste ja romade vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, tagades tööturgude tõhusa toimimise ning piisavad ja kaasavad sotsiaalkaitstesüsteemid, nagu on märgitud nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus³⁴ ja 30. jaanuari 2023. aasta soovitus³⁵. Lisaks tuleks kõrvaldada tõkked, mis takistavad kaasava ja tulevikku suunatud kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe võimaluste loomist ning tööturul osalemist. Liikmesriigid peaksid investeerima alusharidusse ja lapsehoidu, kooskõlas Euroopa lastegarantiiga ning soovitus³⁶ga, mis käsitleb Barcelona eesmärgi aastaks 2030; samuti peaksid liikmesriigid investeerima kutsehariduse ja -õppe atraktiivsemaks ja kaasavamaks muutmisse kooskõlas nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus³⁶ga ning digi- ja rohelistesse oskustesse kooskõlas digiõppe tegevuskavaga ja soovitus³⁷ga, mis käsitlevad rohepöörat ja kestlikku arengut toetavat õpet ning õpiedu saavutamise võimalusi. Võrdsete võimaluste tagamiseks vajalik tingimus on juurdepääs taskukohasele ja sobivale eluasemele, sealhulgas sotsiaaleluruumide olemasolu. Võidelda tuleks kodutuse vastu, eelkõige ennetusmeetmetega ja edendades juurdepääsu alalisele eluasemele, ja tugiteenuste pakkumist. Eriti olulised on õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele kooskõlas nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus³⁷ga ning tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetusele ja terviseedendusele, pidades silmas võimalikke tulevasi terviseriske ja vananevat ühiskonda. Rohkem tuleks kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel, kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegiaga, milles kutsutakse liikmesriike üles seadma puuetega inimeste tööhõive ja täiskasvanuhariduse eesmärgi. Romasid käsitlevas ELi strateegilises raamistik³⁸ rõhutatakse, et tõrjutud roma kogukondades on suutlikkus vähendada tööjõupuudust ja oskuste nappust, ning raamistik on seatud eesmärk vähendada romade ja kogu elanikkonna vahelist tööhõivelõhet vähemalt poole võrra. Uued tehnoloogiad ja muutuv töökeskkond võimaldavad kõikjal liidus paindlikumat töökorraldust ja paremat tootlikkust ning töö- ja eraelu tasakaalu, aidates samal ajal täita liidu keskkonnanohiukohustusi. Samuti toovad need muutused tööturul kaasa uusi probleeme, mõjutades töötajate töötingimusi, töertervishoidu ja tööohutust ning töötajate ja iseenda tööandjate juurdepääsu piisavale sotsiaalkaitsele. Liikmesriigid peaksid koostöös sotsiaalpartneritega tagama, et uute töökorralduse vormidega suudetakse tagada kvaliteetsed töökohad ning asjakohased tervislikud ja ohutud

³³ Deklaratsioonile on alla kirjutanud Belgia Kuningriik 25 liikmesriigi nimel.

³⁴ Nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele (ELT C 387, 15.11.2019, lk 1).

³⁵ Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

³⁶ Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1).

³⁷ Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1).

³⁸ Komisjoni 7. oktoobri 2020. aasta teatis „Võrdõiguslik liit: romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik“ (COM(2020) 620 final) ning nõukogu 12. märtsi 2021. aasta soovitus romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise kohta (ELT C 93, 19.3.2021, lk 1).

töökeskonnad ja töötingimused, samuti töö- ja eraelu tasakaal, aktiivselt ja tervena vananemine, säilitades väljakujunenud töö- ja sotsiaaloigused ning tugevdades Euroopa sotsiaalsed mudelit.

- (16) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitustele, mida nõukogu liikmesriikidele esitab. Liikmesriigid peaksid kogu ulatuses kasutusele võtma Euroopa Sotsiaalfond³⁹, Euroopa Regionaalarengu Fondi, taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude liidu fondide vahendid, sealhulgas õiglase ülemineku fondi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523³⁹ loodud programmi „InvestEU“ vahendid, samuti tehnilise toe instrumendi, et soodustada kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalseid investeeringuid, võidelda vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega, tagada juurdepääsetavus ja kaasatus ning edendada tööjõu täiend- ja ümberõppe võimalusi, elukestvat õpet ning kvaliteetset haridust ja koolitust kõigile, sealhulgas digikirjaoskust ja muid digioskusi, et võimestada kodanikke digi- ja rohemajanduse ning konkurentsivõimelise majanduse tarvis vajalike teadmiste ja kvalifikatsioonidega. Määruse (EL) 2024/795 (millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP)) tehtud muudatuste ja komisjoni hiljutise teatise „Ajakohastatud ühtekuuluvuspoliitika: vahehindamine“ eesmärk on viia antav toetus kooskõlla uute strateegiliste prioriteetidega, sealhulgas selleks, et tegeleda oskuste nappusega teatavates sektorites, nagu elutähtsa tehnoloogia arendamine ja tootmine, kaitsetööstus ning süsinikuheite vähendamiseks ning rohe- ja digipöördest mõjutatud sektorid. Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/691⁴⁰ loodud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendeid, et toetada töötajaid, keda on koondatud suurte restruktureerimiste, näiteks sotsiaal-majanduslike ümberkujundamiste tõttu, mis on tingitud üleilmastumisest ja tehnoloogilistest ning keskkonnaalastest muutustest. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.
- (17) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate ELi toimimise lepingust lähtuvate volitustega jälgima, kuidas võetakse suuniseid asjaomase tööhõivepoliitika rakendamisel arvesse. Nimetatud komiteed ning majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad organid peaksid tegema tihedat koostööd. Tuleks jätkata Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelist poliitikadialoogi, eelkõige tööhõivesuuniste üle.

- (18) Sotsiaalkaitsekomiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse (EL) 2024/3134 lisas esitatud liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised jäävad kehtima ka 2025. aastaks ning liikmesriigid võtavad neid arvesse oma tööhõivepoliitikas ja reformikavades.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/691, millega luuakse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF) koondatud töötajate toetuseks ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1309/2013 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 48).

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*